

Chemische behandeling

Ik mis in de bijdragen van de heren van Swaay en Van de Bund een regelrechte aanval op mijn stelling in het februari-nummer van *Vlinders*. Uw beider reactie is griezelig gelijklopend. Dit verhaal hoor ik al vijftien jaar. 'Het wordt hoog tijd dat de insecticiden van betere kwaliteit worden, ze zijn zo slap, dat ze de Koninginnepage weinig kwaad doen!' Een willekeurige bos peenloof als voer voor de rups van de Koninginnepage loopt altijd op sterfte uit!

Pas als mijn stellingen in breder, Europees verband worden weerlegd, buig ik het hoofd. Een land, dat 5.000 ton insecticiden gebruikt voor de bescherming van de gewassen (wij zijn koploper in Europa) moet voor een waarschijnlijk sensitief beest als de Koninginnepage desastreus zijn. In Frankrijk hoorde ik enige jaren geleden dat de Koninginnepage daar van zeer algemeen tot vrij algemeen voorkomend is afgedaald door de chemische behandeling van wortels. De soort is daar geheel op Wilde peen en andere umbelliferen aangewezen.

Ik wil niet eigenwijs zijn, maar er is meer aan de hand dan een temperatuursverschilletje. Fluctuaties van een jaar of wat kunnen natuurlijk zijn, zoals in het verleden. Golfbewegingen zijn niet verontrustend, maar een periode van 1950 tot 1968 en van 1971 tot nu, gaat me wel wat lang duren. Ik heb reeds in 1951 of daaromtrent al een aanzienlijke daling van onze vlinderstand geprofeteerd. De Blauwvleugelsprinkhaan heb ik ook gevolgd in zijn voorkomen. Vroeger zag ik die vaak bij Hellendoorn, pas vorig jaar heb ik hem weer opgemerkt in Frankrijk. U zult het met me eens zijn dat niet een hele groep insecten zó maar door klimaatwisselingen kan verdwijnen. Bovendien, als *Calopteryx virgo*, de Beekjuffer hier vrijwel verdwenen is door watervervuiling, waarom kan de Koninginnepage dan niet door chemie in de tuinbouw verdwenen zijn?

Vanaf 1950 zien we een snel stijgende lijn van toeneming van middelen enerzijds en een sterke daling van de pagepopulatie anderzijds. Het moet toch niet zo moeilijk zijn om door onderzoek en kweekproeven uit te vissen hoe insecticiden de Koninginnepage beïnvloeden.

Joh. H. Stolk

Bestrijdingsmiddelen

De heer Stolk steekt de beschuldigende vinger uit naar het gebruik van insecticiden als zijnde de mogelijke oorzaak van het verdwijnen van de Koninginnepage. Nu wil ik het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen niet uitsluiten als oorzaak, maar de Koninginnepage moet dan wel zeer gevoelig zijn voor de toen gebruikte middelen zoals Parathion.

In de fruitteelt is het in 40 jaar nimmer gelukt één schadelijke vlindersoort, zoals de Kleine wintervlinder (*Operophtera brumata*), de Fruitmot (*Cydia pomonella*), de Heggebladroller (*Archips tozana*) en vele andere soorten, te doen verdwijnen. Deze persoonlijke ervaring doet mij sterk, sterk twijfelen aan de stelling van de heer Stolk. De verandering moet toch wellicht in het veranderen van ons klimaat worden gezocht.

H. van Essen, Goes

Overstromingen

Met veel interesse heb ik in het laatste nummer van *Vlinders* het artikel 'Vraagtekens rond het verdwijnen van de Koninginnepage' gelezen.

Ik ben echter van oordeel, dat voor het westen van het land nog een andere oorzaak voor deze verdwijning is aan te wijzen, namelijk de invloed van zeewater bij de diverse overstromingen.

Gedurende de Tweede Wereldoorlog woonde ik in Sint Laurens op Walcheren. *Papilio machaon* kwam daar veelvuldig voor, op ieder wortelveldje vond je 's zomers wel enige rupsen en later zag je de vlinders op de bloemen van de tuin. In 1943 hadden de Duitsers ter verdediging van hun Westwall grote delen van Zeeuws Vlaanderen en van de Zeeuwse en Zuidhollandse eilanden geïnundeerd, teneinde het terrein ongeschikt te maken voor luchtlandingen.

Op 3 oktober 1944 werden de dijken van Walcheren door geallieerde vliegtuigen gebombardeerd en werd dit eiland door het zeewater geheel overspoeld met uitzondering van de duinen en gedeelten van Middelburg, Vlissingen en Veere.

De flora en fauna werden door het zoute water, dat een kleine twee jaar bleef, totaal vernietigd. Zo ook de populaties van de Koninginnepage. Toen ik na veel omzwervingen in maart 1948 terug kwam op Walcheren, was het water weg, maar het land van de vroegere tuin van Zeeland lag er zo goed als dood bij. Er waren zo goed als geen vlinders en zeker geen Koninginnepages.

Later, bij de verschrikkelijke watersnood van februari 1953 zijn grote delen van Zeeland en de Zuidhollandse eilanden opnieuw overstromd; in totaal circa 200.000 ha land.

Restanten van kleine populaties *Papilio machaon* die zich na de oorlog alsnog hadden gevormd, moeten toen geheel zijn verdwenen. Persoonlijk ben ik overtuigd dat al deze inundaties de oorzaak zijn geweest van de verarming van flora en fauna en van de verdwijning van *Papilio machaon* in het zuidwesten van ons land.

J.J. van Oort, Steenwijk

Hoornaar

Naar aanleiding van het artikel in het februari-nummer van *Vlinders* het volgende.

In de periode van 1970-1975 was ik werkzaam bij de afdeling natuurbehoud van Staatsbosbeheer in Achterhoek-Zuid. Gedurende deze periode kwam ik in de gemeente Winterswijk en vooral in de buurtschap Kotten regelmatig de Hoornaar tegen bij afgelegen boerderijen in oude hoogstamfruitbomen. Volgens de boeren in de omgeving werden zo toch nog regelmatig aangetroffen. Jammer genoeg werden ze meestal uitgebrand.

Wat de Koninginnepage betreft, kan ik u zeggen dat ik in de jaren 1945-1950 deze vlinder in de gemeente Naarden nog volop aantrof, evenals de rupsen op de wortelbedden. Daarna is mijn laatste waarneming gedaan in 1974 te Doetinchem.

Henk Buchwaldt, Schoorl

Hoornaar (2)

De Hoornaar komt sinds 4 à 5 jaar weer voor in buurtschappen rond Winterswijk en in Winterswijk zelf. Momenteel is de Hoornaar al een paar jaar zeer algemeen. Ook de strenge winter van een aantal jaren geleden hebben zij overleefd.

Fieke Bos, Winterswijk

Hoornaar (3)

Tijdens een rondwandeling op 22 oktober 1989 zag ik rond 3 uur 's middags in het wilgenbos bij de Bloc van Kuffeler in de Flevopolders constant Hoornaarwespen. Ik zag ongeveer dertig exemplaren, maar het werkelijke aantal moet veel malen hoger gelegen hebben.

J. Trapman, Hardinxveld

Brandnetels is de plek waar u uw ei kwijt kunt over artikelen die in *Vlinders* verschenen zijn. Ook kunt u uw visie geven over actuele gebeurtenissen of netelige kwesties op het vlinder- en natuurbeheersfront.

De redactie behoudt zich het recht brieven in te korten.